

زنگ ریاضی

ضرب عددهای یک رقمی در چند رقمی (ضرب فرایندی)

The illustration shows a classroom scene with children and a large scroll. The scroll displays the following content:

At the top: $232 = 200 + 30 + 2$

Below that, the multiplication problem is written: 232×3

The scroll is divided into three columns for place value multiplication:

- ضرب ۱۰۰ تایی ها** (Multiplication of 100s): A green box with a horizontal line.
- ضرب ۱۰ تایی ها** (Multiplication of 10s): A blue box with a horizontal line.
- ضرب یکی ها** (Multiplication of ones): A purple box with a horizontal line.

Arrows indicate the flow of information: a green arrow points from the 100s box to the 10s box, a blue arrow points from the 10s box to the 1s box, and a purple arrow points from the 1s box to the right. A large red pencil is shown at the bottom right, pointing towards the scroll.

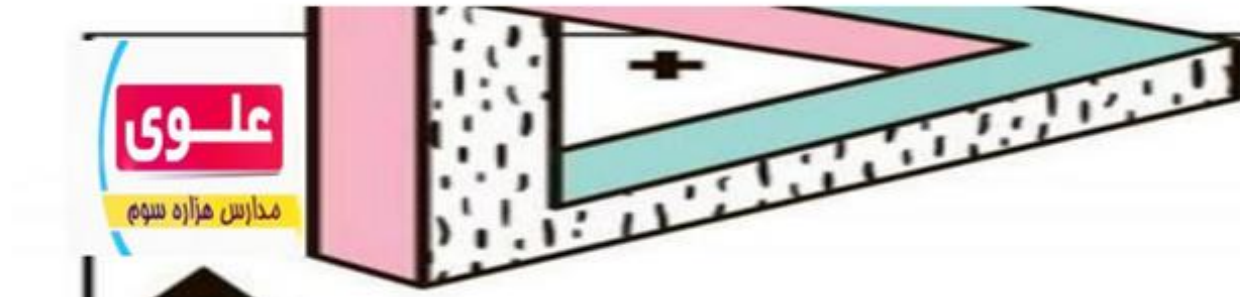

حاصل ضرب به کمک شکل

به دست آوردن حاصل ضرب تک رقمی در دو رقمی با کمک شکل به دو روش انجام می شود :

روش اول:

در این روش همان طور که در ضرب آموختیم عدد اول تعداد دسته و عدد دوم اعضای دسته است ، در این روش هم عدد اول تک رقمی است نشان دهنده تعداد دسته و عدد دوم نشان دهنده اعضای دسته است و در هم ضرب می کنیم. مانند : $22 \times 3 =$

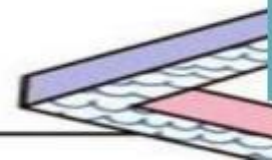

یعنی باید 3 تا دسته بسازیم که در هر دسته 22 اعضا وجود داشته باشد و به جواب برسیم .

22 هم از 2 دسته ی ده تایی و 2 تا یکی تشکیل شده است .

با توجه به شکل 3 دسته ی 22 تایی تشکیل شد و حاصل ضرب 66 می شود .

روش دوم :

در این روش عدد چند رقمی را گسترده کرده و عدد تک رقمی را در تک تک رقم ها ضرب کرده و با شکل نشان می دهیم و حاصل را به دست می

آوریم *اعضای دسته دسته*

مانند: 2×321

باز شده $321: 300 + 20 + 1$

پس 2 را باید در 300_ 20 و 1 ضرب کنیم و با شکل نشان دهیم .

$$2 \times (300 + 20 + 1)$$

$$2 \times 300 = 600$$

$$2 \times 20 = 40$$

$$2 \times 1 = 2$$

بعد از ضرب کردن همه ی جواب ها را با هم جمع می کنیم و پاسخ ضرب به دست می آید .

$$600 + 40 + 2 = 642$$

ضرب عددهای یک رقمی در چند رقمی

فعالیت

۱- با رسم شکل حاصل ضرب‌ها را به دست آورید.

$$۳ \times ۲۱ = \underline{\quad}$$

$$۴ \times ۱۲ = \underline{\quad}$$

$$۲ \times ۲۱۳ = \underline{\quad}$$

$$۲ \times ۲۳ = \underline{\quad}$$

$$۲۳ = ۲۰ + ۳$$

$$۲ \times ۲۰ = \underline{\quad}$$

$$۲ \times ۳ = \underline{\quad}$$

۲- مانند نمونه برای شکل‌ها ضرب بنویسید و حاصل را پیدا کنید.

ضرب عددهای یک رقمی در چند رقمی

فعالیت

۱- با رسم شکل حاصل ضرب‌ها را به دست آورید.

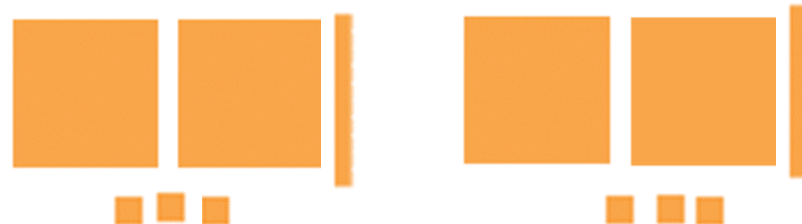
$$3 \times 21 = \underline{63}$$

$$4 \times 12 = \underline{48}$$

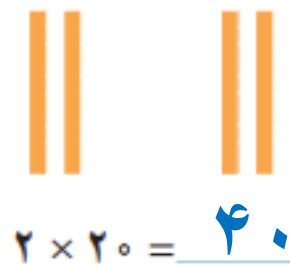
$$2 \times 213 = \underline{426}$$

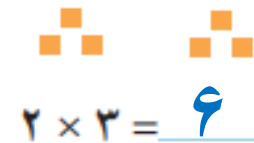
۲- مانند نمونه برای شکل‌ها ضرب بنویسید و حاصل را پیدا کنید.

$$2 \times 23 = \underline{46}$$

$$23 = 20 + 3$$

$$2 \times 20 = \underline{40}$$

$$2 \times 3 = \underline{6}$$

$$3 \times 34 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$34 = 30 + 4$$

$$3 \times 30 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \times \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$2 \times 324 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$324 = 300 + 20 + 4$$

$$2 \times 300 = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \times \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

$$\underline{\hspace{2cm}} \times \underline{\hspace{2cm}} = \underline{\hspace{2cm}}$$

۳- به کمک وسایلی که آموزگار به گروه‌های دو نفره‌ی شما می‌دهد، ضرب‌ها را بسازید و حاصل آن‌ها را پیدا کنید.
سپس شکل هر کدام را بکشید.

$$2 \times 215 =$$

$$4 \times 23 =$$

$$3 \times 34 = 102$$

$$34 = 30 + 4$$

$$3 \times 30 = 90$$

$$3 \times 4 = 12$$

$$2 \times 324 = 648$$

$$324 = 300 + 20 + 4$$

$$2 \times 300 = 600$$

$$2 \times 20 = 40$$

$$2 \times 4 = 8$$

۳- به کمک وسایلی که آموزگار به گروه‌های دو نفره‌ی شما می‌دهد، ضرب‌ها را بسازید و حاصل آن‌ها را پیدا کنید. سپس شکل هر کدام را بکشید.

$$2 \times 215 = 430$$

$$2 \times 200 = 400$$

$$2 \times 10 = 20$$

$$2 \times 5 = 10$$

$$4 \times 23 = 92$$

$$4 \times 20 = 80$$

$$4 \times 3 = 12$$

تمرین

ضرب های زیر را با رسم شکل نشان دهید .

$$3 \times 122 =$$

$$2 \times 33 =$$

$$4 \times 213 =$$

بزرگ‌ترین عدد چهاررقمی که اختلاف صدگان و دهگان ۹ باشد کدام عدد است؟

اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین عدد چهاررقمی که رقم‌های غیر تکراری دارند کدام عدد است؟

اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین عدد چهاررقمی با رقم‌های غیر تکراری (۲, ۳, ۵, ۰) چیست؟

بزرگ‌ترین عدد چهاررقمی که اختلاف صدگان و دهگان ۹ باشد کدام عدد است؟

۹۹۰۹

اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین عدد چهاررقمی که رقم‌های غیر تکراری دارند کدام عدد است؟

$$\begin{array}{r} 9876 \\ - 1023 \\ \hline 8853 \end{array}$$

اختلاف بزرگ‌ترین و کوچک‌ترین عدد چهاررقمی با رقم‌های غیر تکراری (۰, ۵, ۳, ۲) چیست؟

$$\begin{array}{r} 21110 \\ \cancel{532} \\ - 2035 \\ \hline 3285 \end{array}$$

تمرین

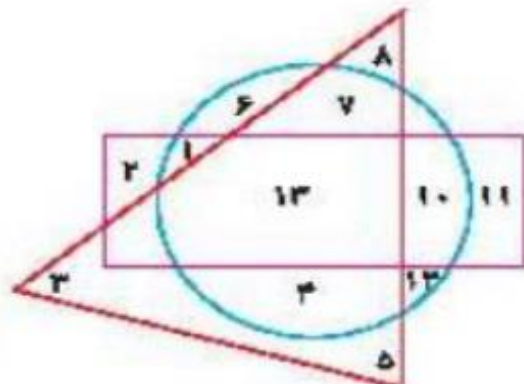
۱ وصل کن. (دو مورد اضافی است.)

- ۱۲۸۹
- ۹۹۹۳
- ۹۹۸۴
- ۳۹۹۹
- ۹۸۷۶
- ۶۷۸۹

- بزرگ‌ترین عدد چهار رقمی غیر تکراری با مجموع ۲۰
- کوچک‌ترین عدد چهار رقمی غیر تکراری با مجموع ۲۰
- بزرگ‌ترین عدد چهار رقمی با ارقام تکراری با مجموع ۲۰
- کوچک‌ترین عدد چهار رقمی با ارقام تکراری با مجموع ۲۰

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کن.

- الف: اعداد داخل مستطیل و داخل دایره ۱۰ و ۱۲ هستند.
- ب: اعداد داخل مثلث و هم داخل دایره ۸، ۷، ۳، ۵، ۴، ۱۲ و ۱۳ هستند.
- پ: عدد داخل مستطیل و هم داخل مثلث فقط ۱۳ است.

تمرین

۱ وصل کن. (دو مورد اضافی است.)

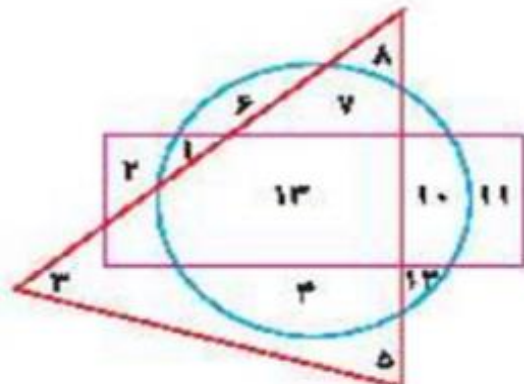
۱۲۸۹	●	۲۰	بزرگ‌ترین عدد چهار رقمی غیر تکراری با مجموع
۹۹۹۳	●	۲۰	کوچک‌ترین عدد چهار رقمی غیر تکراری با مجموع
۹۹۸۴	●	۲۰	بزرگ‌ترین عدد چهار رقمی با ارقام تکراری با مجموع
۳۹۹۹	●	۲۰	کوچک‌ترین عدد چهار رقمی با ارقام تکراری با مجموع
۹۸۷۶	●		
۶۷۸۹	●		

۲ درستی و نادرستی هر عبارت را مشخص کن.

الف: اعداد داخل مستطیل و داخل دایره ۱۰ و ۱۳ هستند. ❌

ب: اعداد داخل مثلث و هم داخل دایره ۸، ۷، ۳، ۵، ۴، ۱۲ و ۱۳ هستند. ❌

پ: عدد داخل مستطیل و هم داخل مثلث فقط ۱۳ است. ✅

کوچکترین و بزرگترین عدد سه رقمی را بدون تکرار رقم بنویس.

۳

بزرگترین عدد چهاررقمی و کوچکترین عدد زوج چهار رقمی را بنویس.

۴

اختلاف بزرگترین و کوچکترین عدد چهار رقمی با رقم‌های غیر تکراری. (۰، ۴، ۸ و ۲)

۵

کوچکترین و بزرگترین عدد سه رقمی را بدون تکرار رقم بنویس.

۲

کوچکترین: ۱۰۲   بزرگترین: ۹۸۷

بزرگترین عدد چهاررقمی و کوچکترین عدد زوج چهار رقمی را بنویس.

۴

کوچکترین: ۱۰۰۰   کوچکترین بدون تکرار: ۱۰۲۴
بزرگترین: ۹۹۹۹   بزرگترین بدون تکرار: ۹۸۷۶

اختلاف بزرگترین و کوچکترین عدد چهار رقمی با رقم‌های غیر تکراری. (۲ و ۸، ۴، ۰)

۵

$$\begin{array}{r} 8422 \\ - 2048 \\ \hline 6374 \end{array}$$

۶ کوچک‌ترین عدد چهار رقمی بدون تکرار رقم که مجموع دهگان و صدگان آن ۴ باشد کدام است؟

.....

۷ با رقم‌های ۴ و صفر و ۷ و ۳ چند عدد چهار رقمی غیر تکراری بزرگ‌تر از ۶۰۰۰ می‌توان نوشت؟

.....

.....

۸ آخرین رقم سمت چپ عددی در مرتبه‌ی یکان هزار قرار دارد. این عدد چند رقمی است؟

.....

.....

کوچک‌ترین عدد چهار رقمی بدون تکرار رقم که مجموع دهگان و صدگان آن ۴ باشد کدام است؟

۶

۱۰۴۲

با رقم‌های ۴ و صفر و ۷ و ۳ چند عدد چهار رقمی غیر تکراری بزرگ‌تر از ۶۰۰۰ می‌توان نوشت؟

۷

۷۰۴۳ - ۷۰۳۴ - ۷۴۳۰ - ۷۴۰۳ - ۷۳۴۰ - ۷۳۰۴

آخرین رقم سمت چپ عددی در مرتبه‌ی یکان هزار قرار دارد. این عدد چند رقمی است؟

۸

چهار رقمی